

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Quæstionum Canonicarum, In Quinque Libros
Decretalium, Tomus ...**

In Librum I. Decretalium, Per quadraginta, & tres Titulos distributum, in
quo agitur De Constitutionibus, Seu Legibus universim ...

Krimer, Ferdinand

Augustæ Vindelicorum, 1706

Articulus V. De modo constituendi Procuratorem.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73031](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73031)

ARTICULUS IV.

Pro quibus causis constitui possit Procurator?

2650. **R**esp. quod pro omnibus, non prohibitis. Nam, cum edictum in L. Mutus, ff. h. t. sit prohibitorium, quidquid non est prohibitum, intelligitur concessum ex L. cum Prætor, ff. de re judicat. Et ideo intervenire potest Procurator in omnibus causis civilibus, tam pecuniarijs; quam liberalibus, seu statum concernentibus; temporalibus, & spiritualibus; & ad lites tam præsentis sive inchoatas, sive futuras, & nondum exortas, tam in secunda, quam prima instantia, seu instantia appellationis. Hinc ad matrimonium contrahendum admittitur Procurator, c. fin. h. t. in 6. quod etiam procedit de sponsalibus.

Prohibetur constitui Procurator pro causis criminalibus; ubi agitur de pœna capitali, vel alia corporali, c. veniens, 15. de accusat. L. i. ff. an per alium cause appellationis &c. L. pen. q. ad crimen. ff. de publ. judic. saltem ex parte Rei, quando contra illum criminaliter agitur ad prædictam pœnam, c. Tue 5. h. t. quod etiam procedit de accusatore, qui, in defectu probationis, obligatur ad pœnam talionis. Excipe tamen, nisi Reus, criminaliter accusatus, in persona commodè adesse non possit; tunc enim ei ad defendendum Procurator conceditur, L. 3. C. de accusat. Plura de hac quæstione diximus l. 5. Tit. i.

ARTICULUS V.

De modo constituendi Procuratorem.

2651. **P**rocurator non tantum præsens, sed etiam absens constitui potest; modo consentiat, seu ratum habeat; L. i. & 2. h. t. non tantum ad præsentis, sed etiam ad futuras lites, L. 3. ff. eod. nec tantum unus; sed etiam plures super eadem causa, seu lite, idque vel conjunctim; vel singuli in solidum, c. non injuste, 14. h. t. c. si duo 6. eod. in 6. L. pluribus, 23. ff. eod. Constitui etiam potest tacite, v. g. si ipsi tradantur instrumenta litis, arg. l. fin. C. de pact. conventis.

Potest autem constitui vel in judicio, vel extra. In judicio constituitur 1. quando Dominus ipse præsens, coram Judice, Procuratorem eligit, ejusque personam confirmat, vel promittit, vel caver, se ratum habiturum, quidquid ille egerit, vel gesserit. 2. si Actor, vel Reus conventus, literas mandati offerat Judici, aut mittat, aut ad acta dirigi curet; extra judicium Procurator ad agendum constituitur, vel coram Notario, & testibus; vel si non sit copia Notarij, literis privato, vel ad majorem securitatem publico sigillo munitis. Censetur autem sigillum publicum, sigillum Regis, Principis, Episcopi, Civitatis, Universitatis, ac cujuscunque Judicis Ordinarij; sic Haunold. cit. tom. 5. tr. 2. n. 435. Et hi modi constituendi relevant Actoris Procuratorem à satisfactione, §. 3. Institut. de satisfactionibus; quia tamen sine mandato Procurator non admittitur, ut mox dicemus, sit:

q. i.

De Mandato Procuratorio.

2652. **A**D constitutionem Procuratoris requiritur etiam, quod habeat mandatum à Domino, seu principali, de quo nisi fidem faciat, in judicio non est admittendus ad agendum, l. licet, 24. C. h. t. & c. Alia 1. eod. ubi habetur sequens casus: cum Episcopi Solonitani causa Romæ decidenda esset; quidam eò accesserunt, ut causam ejus prosequerentur: sed Episcopus rescripsit, se illos non misisse, ideoque, quæ cum ipsis acta sunt, irrita esse oportere. Postea autem, cum idem Episcopus alios submitteret; neque ipsis fidem habendam esse judicavit Greg. I. Pontifex; eò quod mandatum procuratoriam exhibere non potuerint. Mandat itaque idem Gregorius; ut personam instructam cum mandato legitimo, subscriptionibus Capituli, & testium roborato, aliisque actis authenticis, transmittat; ut, quidquid cum tali Procuratore actum fuerit, de jure subsistat.

Ex hoc textu sequitur 1. de gestis cum Procuratore falso; seu, qui mandatum non habuit, non teneri Dominum, seu Principalem, sed ipsummet Procuratorem conveniri posse, ut habetur cit. L. licet, L. 3. q. falsus ff. rem ratam habere; ac L. Plautius,

tius, 61. ff. de Procurat. junct. gloss. marginal.

Sequitur 2. quod Procurator in judicijs non admittatur, nisi mandatum legitime factum ostendat. Excipe 1. personas conjunctas, in quibus mandatum non desideratur; quales videntur esse omnes in linea recta in infinitum, L. sed & h. e. 35. ff. h. t. in linea verò transversa fit tantum mentio fratrum, & sororum; Zoësius h. t. n. 7. excipe 2. consortes ejusdem litis; Nam hi pro se invicem, etiam absque mandato, in judicio agere possunt, l. 2. C. de Consortibus. Si autem de mandato dubitetur, Procurator oneratur *satisfactio de rato*, l. 2. C. h. t. Dixi autem superius, Procuratorem, sine mandato, in judicio non admitti ad agendum. Nam defensionem Rei quilibet potest suscipere, etiam sine mandato, & invito Actore; modò satisfet de judicato solvendo, & legitimam personam standi in judicio habeat, L. exigendi 12. C. h. t. junct. gloss. v. potest.

2654.

Notandum autem, mandatum, quo Procurator constituitur, debere esse sufficiens ad id, pro quo constituitur. Nam si Actor, vel Reus det Procuratorem non habentem sufficiens mandatum (v. g. ad agendum tantum, non autem ad defendendum) perinde censeri debet, ac si nullus datus fuisset. Nam paria sunt, *aliquid non fieri, aut eo modo fieri*, quo non debuit, l. 1. §. quod si nemo. ff. quod cujusque Univers. nomine, junct. gloss. v. aut inhabilis, & colligitur ex c. Constitutis 12. h. t. Nam, cum controversia esset inter Henricum Priorem Sagiensem, & Titum Laicum, super quadam pecunia, quam Titus, nomine uxoris suæ mutuo datam, à Priore repetebat: hanc causam Greg. IX. Ortoni Subdiacono suo commisit. Sed Prior ille, post libellum sibi oblatum, non accepta à Subdiacono Auditore licentiâ, Româ discessit, Procuratorem relinquens, data ei potestate ad agendum duntaxat. Auditor autem ille, quia videbat, Procuratorem ratione hujus mandati, idoneum non esse ad defendendum, Priorem contumacem esse judicavit, & parti alteri, præmissa taxatione, ad certam pecuniæ summam ratione expensarum, condemnavit; quod Auditoris factum Papa postea ratum habuit.

Præter hæc not. 1. *Mandatum* dici, quasi *manu datum*: solebant enim veteres in mandatis dandis sibi invicem manus dare; Molin. tom. 2. disp. 548. & Azor tom. 3. lib. 9. *Mandatum* cap. 1. sic definit: est contractus, quo quis officium honestum, & lege permissum gratuito exequendum suscipit expressè, vel tacitè. Dicitur (*officium honestum*) quia juxta Institut. de mandato, & illud quoque, mandatum de re mala nec dari, nec accipi potest: nec, si detur, obligat accipientem. Additur (*lege permissum*) quia corrui, si opponatur legi naturali, vel positivæ. Particula (*gratuito exequendum*) denotat, hunc contractum ex amicitia originem trahere: si autem negotium gerendum, pacta mercede, quis suscipiat, erit *locatio* operarum, non *mandatum*: per particulas (*expressè*, vel *tacitè*) innuitur mandatum dupliciter contrahi, nempe, *expressè*; ut si tibi mandavero, ut mihi librum emas: & *tacitè*, ut si sciens, & tacens patiar, ut meum negotium geras. Ex quo patet prima divisio mandati, in *tacitum*, & *expressum*; secunda, in *mandatum voluntatis*, & *necessitatis*: voluntatis dicitur illud, quod pendet à voluntate mandatoris; necessitatis est, quod lege constitutum, quale habent Tutor, Curator, Procurator, Syndicus. Quod mandatum sit contractus juris gentium, nominatus, bonæ fidei, nudo consensu initus, quo negotium aliquod gratis efficiendum voluntariè suscipienti committitur expressè, vel tacitè; si autem suscipienti honorarium promittitur, cum obligatione justitiæ, erit potius contractus innominatus: *do, ut facias*.

2656.

Not. 2. *Mandatum* Procuratoris posse esse *generale*, vel *speciale*: illud est, quando quis alteri committit omnia sua negotia, vel bona administranda; istud, quod ad certam tantum litem, vel negotium in specie. Generale aliud est cum clausula *cum libera*, aliud sine hac clausula, advertendum autem clausulam *cum libera*, idem esse, ac *cum plena potestate*, ac si nominatim omnium negotiorum mandatum datum esset. Hinc procurator, vi mandati generalis *cum libera*, potest alienare, exigere æs alienum, novare, solvere &c. Et ea clausula extendit mandatum generale etiam ad ea, quæ alioquin speciale mandatum requirunt; excepto matri-

matrimonio, & iis, quæ mandatarius do-
lo, aut mala fide ageret; sic Haunold.
tom. 4. de Just. tr. 10. c. 6. n. 702. & seq.
ubi addit Procuratori cum dicta clausula
non licere donare, nisi rationabiliter judi-
icaret, Dominum donaturum. Ea verò,
pro quibus Procurator eget mandato spe-
ciali, & in quibus non sufficit mandatum
generale cum clausula *sine libera*, V. apud
Haunold. *cit. c. 6. Controvers. 8. à n. 695.*

2657. Not. 4. quòd mandatum Procuratorium
continere debeat, 1. nomen constituentis;
2. nomen Procuratoris constituti. 3. no-
men ejus, contra quem; 4. in qua causa;
5. coram quo; 6. ad quos actus (v. g. an
ad *agendum*, vel *defendendum*) 7. quòd
ratum habitus sit Dominus, quidquid
Procurator constitutus concesserit. Præ-
ter hæc inferendus est annus, & dies, quò
Procurator constitutus est; denique sty-
lus cùm primis Curia, ubi Procurator con-
stituitur, bene observandus est, ut monet
Welenbecius *h. 2. in ff. n. 7.*

§. II.

De Satisfatione Procuratoris.

2658. Supponendum *cautionem* differre à sa-
tisfactione propriè dicta, tanquam ge-
nus à specie. Nam jurans, se ad finem li-
tis permanere in iudicio, *cavet* quidem
cautione juratoria, sed non *satisfat*, stri-
ctè loquendo, §. 2. *Instit. de satisfationib.*
Hinc satisfatio, *latins* accepta, fit vel pig-
noribus, vel fidejussoribus: *strictius* autem,
& maximè propriè fit, dato fidejussore
uno, vel pluribus, *l. 1. ff. qui satisfare.*

Satisfationum judicialium tres sunt
species 1. iudicio *sisti*. 2. rem ratam ha-
beri, vel habitum iri, seu de rato: 3. judi-
catum solvi, seu solutum iri. Satisfare
judicatum solvi, est cavere de litis æstima-
tione; *iudicio sisti*, est cavere, quòd quis
usque ad sententiam definitivam in judi-
cio persistere velit: *Rem ratam haberi*, est
cavere, quòd quis ratum habebit, quòd
alter mandato suo concesserit. His præ-
missis:

Not. 1. quòd hodierno jure, Reus con-
ventus non teneatur univèrsim ad satisfati-
onem *judicatum solvi*, sed *iudicio sisti*,
§. 2. *Instit. h. t.* Si caret bonis immobilibus,
requiritur cautio fidejussoria; vel, hac de-
ficiens, pignoratitia, *de iudicio sisti*, *l. 1.*
ff. in jus vocati. Si autem Reus possideat

Tom. I.

bona immobilia, ad litis æstimationem
sufficiencia, in iudicis territorio, non ad-
igitur ad aliam cautionem, quam ad nu-
dam promissionem, *l. 15. ff. qui satisfare.*
Ubi tamen adverte, non esse idoneum fi-
dejussorem illum, qui gaudet privilegio
fori, nisi huic possit renunciare. Cæte-
rùm Viri illustres, & in dignitate consti-
tuti cavent sufficienter cautione juratoria,
iudicio sisti; quòd etiam procedit de his,
qui probant, se nec fidejussores, nec pig-
nora habere posse; Haunold. *tom. 5. tr. 2.*
à num. 495.

Not. 2. satisfationem exigendam, &
præstandam esse ante litis contestationem
(*l. 40. §. 3. ff. h. t.*) alioquin Procurator
recusante Reus absolvetur refusus expen-
sis; advertendum autem esse iure consti-
tutum in Procuratore Rei, ut, etsi man-
datum idoneum habeat, nihilominus de
iudicato solvendo caveat, nisi ipse Princi-
palis pro eo satisfationem præstare malit,
l. unic. C. de satisfationib.

Not. 3. Procuratorem Actoris, exhi-
bentem iudici mandatum, non teneri ca-
vere *de rato*; secus, teneri. §. 3. *Instit. h.*
2. si autem Reus præfens constituit Procu-
ratorem, debere pro hoc cavere, *judica-*
tum solvi; & de comparendo ad audien-
dam sententiam; sic Haunold. *cit. n. 505.*

ARTICULUS VI.

Quomodo finiatur Officium Procuratoris?

2659. IN hac quæstione distinguendum est
inter Procuratorem *ad lites*, & *ad ne-*
gotia. Uterque habet, quòd aliena ne-
gotia, mandato Domini, administrat; id,
quòd non habet *Advocatus*. Nam hic
causam agit ex officio suo, & jus ejus osten-
dit, ac defendit, tanquam custos, & vin-
dex justitiæ; quòd, propriè loquendo, non
est *administrare* Domino, sed meritis cau-
sæ: *Procurator* autem, quidquid agit, no-
mine Principalis litigantis agit, & litem di-
rigit velut Domini administrator. Præter
hoc *Advocatus* est, qui pro altero in judi-
cio præfente, & causam pro se agente po-
stulat; *Procurator*, qui pro absente; Pro-
curator tenetur actione mandati, quia cum
ipso contrahitur, si cum adversario con-
cluserit, *l. 8. ff. mandati l. 10. C. de Pro-*
curat. Advocatus, non tenetur actione
mandati, etiamsi causam malè egerit; sed
solum